

YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2013/22022
Karar No. 2014/25102
Tarihi: 30.12.2013

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/27

- **HUKUKİ DİNLENME HAKKI**
-

ÖZETİ Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir.

Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarınca gerekse karşı tarafta yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir. Hukukî dinlenilme hakkı, sadece belli bir yargılama için ya da yargılamanın belli bir aşaması için geçerli olan bir ilke değil, tüm yargılamalar için ve yargılamanın her aşamasında uyulması gereken bir ilkedir. Bu çerçevede gerek çekişmeli ve çekişmesiz yargı işlerinde gerekse bu yargılamalarla bağlantılı geçici hukukî korumalarda, icra takiplerinde, tahkim yargılamasında, hatta hukukî uyuşmazlıklarla ilgili yargılama dışında ortaya çıkan çözüm yollarında, her bir yargılama, çözüm yolu ve uyuşmazlığın niteliğiyle bağlantılı şekilde hukukî dinlenilme hakkına uygun davranılmalıdır.

Öte yandan, HMK'nın 150.maddesine göre dosyanın işlemde kaldırılmasına ve daha sonra da açılmamış sayılmasına karar verilebilmesi için davacı tarafın duruşmaya uygun şekilde davet edilmiş olması gerekir. Vekalet ilişkisinin görevlendirmenin sonlandırılması ile son bulunduğu hallerde duruşmaya uygun şekilde davet edilmeyen davacının, duruşma gün ve saatinden haberdar olduğu halde duruşmaya gelmediği de söylenemez.

Somut olayda, davacı vekilinin 11/07/2013 tarihli celseyi ikinci kez takip etmediği ve mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, davacı vekilinin vekillik görevinin 04/04/2013 tarihli yazıyla son bulunduğu, davacı vekilinin görevlendirmesinin son bulmasıyla vekalet ilişkisinin sona ermesine karşın davacıya duruşma gününün tebliğ edilmediği ve böylece HMK'nın 27.maddesine göre davacıya "hukuki dinlenilme hakkını" kullanma imkanı tanınmadan yargılamaya devam edilerek yazılı şekilde davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Davacı, geçirmiş olduğu iş kazası nedeniyle maluliyet oranının tespitine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, açılmamış sayılmasına karar vermiştir.

Hükmün davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Mehmet Oktar tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, iş kazası neticesinde sağ kol sinir kesisi, parmak uçlarında duyu kaybı, tutma ve kavrama duyuları zayıflayan davacının maluliyet oranının tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece, dosyanın ikinci defa işlemsiz bırakıldığı gerekçesiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden; adli yardım bürosu tarafından davacıyı tevkil etmek üzere vekil görevlendirildiği, davacı asilin 01/02/2013 tarihinde Adli Yardım Bürosuna başvurarak görevlendirilen vekilin görevinin sonlandırılmasını istediği, davacı vekilinin 26/03/2013 tarihli celseye katılmadığı, mazeret de bildirmediği, davacı asilin de celseye yetişemediği, süresinde verilen yenileme dilekçesiyle davanın kaldığı yerden devamına karar verildiği, 11/07/2013 tarihli yeni duruşma gününün davacı vekiline 03/04/2013 tarihinde tebliğ edildiği, 04/04/2013 tarih ve 15/04/2013 hakim havale tarihli Adli Yardım Bürosu yazısıyla mahkemeye davacı vekilinin görevinin sonlandırıldığı bildirildiği ancak mahkemece 11/07/2013 tarihli duruşma gününe kadar davacı asile duruşma gün ve saatini havi davetiye tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 27. maddesinde yer bulan "Hukuki Dinlenilme Hakkı" gereğince davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hakkın yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içermektedir. Mahkeme, iki tarafa eşit şekilde hukukî dinlenilme hakkı tanıyarak hükmünü vermelidir. Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak, hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir.

Bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarının gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Kişinin kendisinden habersiz yargılama yapılarak karar verilmesi, kural olarak mümkün değildir. Hukukî dinlenilme hakkı, sadece belli bir yargılama için ya da yargılamanın belli bir aşaması için geçerli olan bir ilke değil, tüm yargılamalar için ve yargılamanın her aşamasında uyulması gereken bir ilkedir. Bu çerçevede gerek çekişmeli ve çekişmesiz yargı işlerinde gerekse bu yargılamalarla bağlantılı geçici hukukî korumalarda, icra takiplerinde, tahkim yargılamasında, hatta hukukî uyuşmazlıklarla ilgili yargılama dışında ortaya çıkan çözüm yollarında, her bir yargılama, çözüm yolu ve uyuşmazlığın niteliğiyle bağlantılı şekilde hukukî dinlenilme hakkına uygun davranılmalıdır.

Olayla bağlantılı olarak; vekalet ilişkisinin ölüm, azil, istifa, görevlendirilmenin sonlandırılması gibi nedenlerle son bulunduğu hallerde duruşma gün ve saati HMK'nın 27.maddesine göre "hukuki dinlenilme hakkını" kullanmasını sağlamak amacıyla davacı asıla tebliğ edilerek yargılamaya devam edilmelidir.

Öte yandan, HMK'nın 150.maddesine göre dosyanın işlemiden kaldırılmasına ve daha sonra da açılmamış sayılmasına karar verilebilmesi için davacı tarafın duruşmaya uygun şekilde davet edilmiş olması gerekir. Vekalet ilişkisinin görevlendirilmenin sonlandırılması ile son bulunduğu hallerde duruşmaya uygun şekilde davet edilmeyen davacının, duruşma gün ve saatinden haberdar olduğu halde duruşmaya gelmediği de söylenemez.

Somut olayda, davacı vekilinin 11/07/2013 tarihli celseyi ikinci kez takip etmediği ve mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, davacı vekilinin vekillik görevinin 04/04/2013 tarihli yazıyla son bulunduğu, davacı vekilinin görevlendirmesinin son bulmasıyla vekalet

ilişkinin sona ermesine karşın davacıya duruşma gününün tebliğ edilmediği ve böylece HMK'nın 27.maddesine göre davacıya "hukuki dinlenme hakkını" kullanma imkanı tanınmadan yargılamaya devam edilerek yazılı şekilde davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 30.12.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.